

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Multămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înape-
lază.

In jurul tratativelor de împăcare.

De Grigorie Procopiu.

Râmnicu-Vilcei, 22 Noemvrie.

Pentru cei inițiați asupra stărei reale a vieții noastre politice, ruptura tratativelor de împăcare dintre conservatorii carpiști și conservatorii democrați, n'a fost de loc o surpriză, ci din contră, un rezultat așteptat, o consecvență logică a acestei stări.

Pentru marea public însă, care-și formează convingerea din relațiunile presei de partid, chestiunea a rămas foarte nelămurită. El știe că au existat tratative de împăcare, că acele tratative s'au rupt dar pentru ce au fost și de ce s'au rupt, relațiunile pe cari i-le dă presa de partid, mai rău îl încurcă, decât să-l lămurească. El în relațiunile acestei presei o așa abundență de argumentație subiectivă și o așa lipsă de obiectivitate, încât putem spune inversând cunoscutul adagiu latin, că ea a servit marelui public în această chestiune: Non multum sed multa.

În adevăr ce mai poate să creadă și să știe marele public când în fața declarațiilor de război îndârjite ale conservatorilor democrați, presa carpiștă afectează o senină indiferență, față cu nereușita tratativelor de împăcare, afirmând că, câștigul sau paguba de forțe a partidului cu sau fără împăcare e o cantitate neglijabilă; că guvernul carpișt poate merge tot așa de bine, cu sau fără concursul conservatorilor democrați.

Nu face o vină presei de partid pentru această lipsă de obiectivitate, întru cât natura relațiilor date de ea îmbrăcă în haina polemică, implică necesarmente mai multă subiectivitate; ea nu caută altă să lumineze pe cititorii săi, cât să-i câștige în favoarea tezei pe care o susțin.

Socotesc că n'ar fi fără interes pentru cititorii „Tribunei” cari se interesează de mișcarea politică dela noi din Regat, o încercare sinceră d'a relata în mod obiectiv această chestiune atât de mult discutată și așa de puțin lămurită.

Toată lumea politică imparțială a recunoscut și recunoaște că partidul conservator de sub șefia dlui Carp, a fost considerabil slăbit prin deslăpirea dela dânsul a însemnatei grupări politice din care d. Tache Ionescu și-a alcătuit partidul conservator democrat.

Nu se poate susține că rezultatul alegerilor generale ar fi infirmat temeinicia acestei aprecieri a judecătorilor imparțiali asupra stărei de lucruri creată prin ruperea conservatorilor democrați dela tulpina comună. Acest rezultat a fost din contra o confirmare dureroasă pentru d. Carp, a stărei de slăbiciune a partidului său, fiind

date enormele sacrificii, mai cu seamă morale ce a trebuit să facă pentru a-și înjgheba o majoritate parlamentară, desfășurând la începutul guvernării sale, o strășnicie electorală puțin scrupuloasă, de care țara se desobisnuise de mai mult de două decenii, și care chiar în acele depărtate timpuri, constituia ultimul mijloc al guvernelor uzate de o lungă și agitată guvernare.

El dar firese ca partidul conservator carpișt să dorească împăcarea, singura în stare să-i redea forțele pierdute, să-i vindece starea de anemie politică pe care i-a provocat-o lovitura dată de d. Tache Ionescu, prin ruperea sa dela tulpina partidului, și prin întemeierea partidului conservator democrat. Conservatorii carpiști au fost și sunt gata să facă însemnate sacrificii pentru a ajunge la această împăcare: Ministere, prefecturi, situații în județe, onoruri de tot felul, nimic nu ar refuza pentru realizarea mult doritei împăcări, de care depinde vitalitatea partidului conservator carpișt ca partid de guvernament.

Este tot atât de firese ca presa carpiștă să ascundă această slăbiciune, această stare de anemie politică care minează existența partidului dacă împăcarea nu se face.

Sunt slăbiciuni cari nu se pot mărturisii decât după ce ai scăpat de ele, sau după ce te-au doborât. Partidul conservator carpișt se găsește în situațiunea unor anumiți bolnavi, pe cari fie situațiunea lor oficială, fie ocupațiunea profesională îi obligă să tăinuiască boala de care sunt mișcați. Ei recurg în secret la cele mai energice tratamente, pentru ca să scape de această boală, care-i amenință dintr'un moment într'altul, să isbuenească cu violență, și doborându-i, să împiedece d'a continua mai departe îndeletnicirea profesională sau oficială pe care se luptă s'o păstreze.

Dacă însă carpiștii doresc împăcarea și sunt gata la sacrificii pentru a o obține, este o singură chestiune, asupra căreia dacă nu toți, dar cel puțin nuanța pur juministă din partid cred că nu se poate transige: Chestiunea legitimării mișcării politice a dlui Tache Ionescu, prin admiterea părții principale a programului său, revizuirea constituției pentru reforma electorală, ceea ce implică și imediata disolvare a parlamentului. O asemenea transacțiune e considerată ca o capitulare în fața tachistilor, ca o recunoaștere a nevoiei de democratizare a partidului —; o confirmare a afirmațiilor tachiste, că partidul conservator, în actuala lui organizație, nu mai corespunde nevoilor vieții moderne de stat. Această capitulare nu o admit carpiștii mai cu seamă nuanța pur juministă. Ei spun: Reintrare în partid, cu cât de multe onoruri și avantagii da, capitulare, legitimarea încercării d'a reforma și democratiza partidul, nu.

Că în această temă o fi intrând și oarecari calcule personale a conducătorilor carpiști, în vederea pregătirii situațiilor viitoare, în partid, e probabil; ceea ce este sigur însă, e că în așa chip se concepe, în lagărul carpișt posibilitatea unei împăcări cu conservatorii democrați.

Să vedem cum este privită chestiunea în lagărul conservatorilor democrați.

Când unul din conducătorii fruntași ai partidului conservator, de valoarea și suprafața politică a domnului Tache Ionescu, care a contribuit în cea mai largă măsură la întărirea electorală a partidului conservator, care a luat cea mai activă parte la viața politică a acestui partid, ia grava hotărâre, ca în fruntea celei mai însemnate fracțiuni din membrii aceluși partid, să se rupă dela tulpina politică comună, mărturisind imposibilitatea unei mai departe conlucrări comune; când un asemenea fruntaș politic afirmă că sunt deosebiri adânci de vederi între cei ce-l urmează și între cei ce rămân fideli dlui Carp, că aceste deosebiri de vederi nu privesc numai chestii de directivă interioară a partidului, și că ceea ce l'a determinat să ia răspunderea acestui grav demers politic, este că partidul conservator așa cum era alcătuit și condus nu mai răspundea nevoilor vieții moderne de stat, că a rămas înapoi față cu evoluțiunea societății moderne către democratism, că prin urmare mișcarea sa nu e o disidență ci întemeierea unui nou partid cu noui tendințe și cu deosebit program, acel fruntaș a trebuit să-și dea perfect socoteala de gravitatea răspunderii ce-și asumă, de consecințele însemnate ale importantului și gravului său demers. Asemenea demersuri nu se iau nici *ab irato*, nici cu ușurință. D. Tache Ionescu însuși mărturisește că s'a chibzuit mult până ce a luat însemnata și grava sa hotărâre.

Ori să desfășori steagul regenerării, transformării prin democratizare a partidului conservator, să întreprinzi pe această platformă o luptă pe viață și pe moarte contra foștilor tovarăși de odinioară, pe cari îi denunți ca reacționari îndârjiți și periculoși, să iei un legământ de onoare și față de țară și față de partizani, priu desfășurarea unui program, și să sfârșești printr'o împăcare simplă, cu acceptarea câtorva ministere, prefecturi și alte onoruri și situații politice, aceasta ar fi constituii pentru partidul conservator democrat, mai mult decât sacrificiul vieții sale politice, sacrificiul cinstei sale politice.

Iată prin urmare de ce împăcarea era imposibilă. Condițiunea de căpetenie de care atârna însuși cinstea politică a partidului tachist, era chestiunea admiterii ideii principale din program: revizuirea pentru reforma electorală. Ori tocmai această chestiune carpiștii nu o pot sau nu vor s'o accepte.

Cât privește pe d. Tache Ionescu șeful conservatorilor democrați, este neîndoios că este cel mai angajat din toți în apărarea programului pe care l'a desfășurat, și nu dela dânsul se poate aștepta sacrificiul d'a ceda asupra acestui punct de principiu. Cinstea sa politică este mai angajată decât a ori cărui altuia.

Ce vor face însă ceilalți partizani ai săi? Li vor rămâne fideli până la sfârșit, și care va fi epilogul însemnatului eveniment politic al creării partidului conservator democrat?

S'ar părea că aceasta ultimă întrebare ar constitui o ofensătoare bănuială pentru fruntașii partizani ai dlui Tache Ionescu. In adevăr cum se poate concepe ca într'o chestiune în care cinstea partidului e în joc, fruntașii partizani ai dlui Tache Ionescu să șovăe? Căci fără îndoială nu e vorba de acele dizertațiuni ale transfugilor ordinari, cari nu slăbesc prin fuga lor gruparea politică pe care o părăsesc, nici nu întăresc pe aceea în care se înregistrează ca mercenari, desprețuiți chiar de cei ce îi utilizează.

Nu de aceea e vorba, ci de partizani sinceri și devotați ai dlui Tache Ionescu, cari concep posibilitatea împăcării chiar cu sacrificarea programului desfășurat, și cari nu consideră angajată cinstea politică a partidului pentru aducerea la îndeplinire a acestui program pe ori ce cale și cu ori ce sacrificii.

Explicațiunea acestei ciudate situațiuni politice din sânul partidului conservator-democrat stă în greșala inițială comisă la întemeierea acestui partid.

Un partid politic este un organism viu care se naște în mod natural din nevoile vieții politico-sociale a unei țări. Nimeni nu poate să înfrângă legile naturale, nici în domeniul fizic, nici în domeniul vieții politico-sociale. Ca un organism viu să se desvolte și să trăiască, trebuie să existe

mai întâi embrionul, sămânța care acumulând energia în jurul său, se desvolată până la complectă maturitate, Embrionul, sămânța producătoare a vieții, acumulatorul de energie necesară dezvoltării ulterioare, al acestui organism care se numește un partid politic, este ideea conducătoare, este programul său. In jurul programului, în jurul ideii se închiagă partidul: cu ea se începe și prin ea se birue; ea dă putința de dezvoltare și de trainicie a partidului pe care-l închiagă.

Ori domnul Tache Ionescu, când a înjghebat însemnata grupare politică pe care o conduce, a început prin a-și crea o grupare de partizani personali, înlocuind ideea conducătoare, programul, cu atracțiunea extrem de simpatice a personalității sale superioare, ce e drept, dar neîndestulătoare pentru a da trainicia vitală unui partid de guvernament.

Formându-și o impunătoare grupare tachistă, d. Tache Ionescu, în ameițoarea satisfacție a succesului, obținut prin farmecul simpatice și superior talentatei sale personalități, s'a lăsat sub stăpânirea deplină a unui plăcut dar amăgitor miragiu, cari îi înfățișa partizanii personali ca un partid, iar succesele electorale ca o dovadă nediscutabilă a existenței și vitalității acestui partid.

Și cum să nu se lase în voia amăgitorului și plăcutului miragiu, când satisfacția era cu atât mai mare, cu cât i părea că a reușit prin puterea talentului și farmecul personalității sale să se sustragă dela dificultățile începuturilor, pe cari le-au avut toți întemeietorii de partide, dela fazele de propagandă, de lupte grele, de apostolat politic, pentru asigurarea triumfului final al ideii conducătoare, a programului.

Ori cât s'ar fi lăsat însă să fie cuprins de plăcuta beție a succesului d. Tache Ionescu era o minte prea superioară, ca să-și nu dea, în cele din urmă, seama, că un

partid politic, nu poate să aibă ca simbol ca crez politic, un om, ori cât ar fi el de simpatice și superior, și a dat partidului oș un program politic, în care ideea de căpetenie este revizuirea constituției pentru reforma electorală.

Câți însă din acei cari l'au urmat la început încrezători numai în steaua sa politică personală, sau atrași de farmecul simpaticei sale personalități și de superioritatea talentului său, câți din aceștia sunt acelaș devotament pentru ideile din programul pe care șeful l'a dat mai târziu partidului? Câți din devotații săi partizani la *fine fleur* a electorilor conservatori, în actuala organizație electorală, sunt entuziasmați de ideea lărgirii colegiilor electorale în care actualmente ei tronează a tot partizanii?

Răspunsul îl dă ezitațiunile acelor din partizanii dlui Tache Ionescu cari lasă să se întrevadă că ar fi gata să facă împăcarea aruncând programul la coș, și că dacă nu o face încă, cea ce-i reține, nu este entuziasmul și credința în ideile programului, ci devotamentul pentru persoana șefului.

Dacă până în cele din urmă d. Tache Ionescu va reuși să păstreze cât mai mulți din partizanii săi în jurul programului ce a desfășurat, acesta de sigur va fi un bine în evoluțiunea partidului conservator.

Ori cum ar fi însă, un învățământ se degajiază din desfășurarea acestor evenimente politice, de care trebuie să profite toți conducătorii politici: acela că și în domeniul politic sau social ca și în cel fizic nu se poate trece peste legile firești și că creațiunile artificiale, ori cât de maestrice sau chiar cât de genial ar fi alcătuite, nu pot avea viața și trainicia celor naturale.

Aprecieri.

— Copie de pe natură. —

De Ioan Agârbiceanu.

SCENA II.

(Aceeș casină și aceeaș masă. Persoanele cele de mai înainte. Seara următoare).

L a i c u l I I (mestecând cărțile). Azi am convenit cu mulți fruntași de aici. Le-am spus din fir în păr articolul de ascără și ei mi-au părut foarte îndestulți. Pe semne desvâlirea adevărului înalță ori ce suflet.

B i s e r i c a n u l I (sentențios). Da, adevărul trebuie să învingă. Și nu-i mai frumoasă calitate decât de-a spune adevărul în față. Prin aceasta societatea se purifică. Zdrețele minciunii cad și rămâne haina strălucitoare a adevărului.

B i s e r i c a n u l I I (asemenea sentențios). E cea mai frumoasă luptă, zic și eu, însă sunt puțini în generația tinăriă cari să poarte flamura acestei lupte. Nu-i curajul necesar, pentru că nu-i sinceritate. Petru Marcu e rară excepție, și simt o neșpusă fericire gândindu-mă la posibilitatea de-a avea în mijlocul nostru.

L a i c u l I (care în vremea asta ceti cu fruntea încrețită în aceeaș gazetă, numărul de azi, se apropie palid cu foaia în mână). Nu vă grăbiți așa prietenilor. Mi-se pare că ne-am înșelat amarnic. Mi-se pare că ael Petru Marcu nu e nici mai mult nici mai puțin decât un fleac. (Șade lângă masa de joc).

B i s e r i c a n u l I și II, L a i c u l I I. (uimiți). Cum ai spus??

L a i c u l I I I (indignat). Te rog de explicații. (Toți privesc ciudat la laicul I și nici prin gând nu le mai trece să-și vadă de joc).

L a i c u l I (și mai palid). Poftim și ascultați. E pur și simplu nerușinare să tipărești așa ceva. (Citește): „O singură scuză, și aceasta capitală, are generația ce se ridică acum: pilda însăși a societății românești. Am susținut la începutul acestor articole că generația bătrână a fost călăuzită de principii înalte, culturale, naționale. Că tinerimea de azi e pe un nivel cu mult mai jos, în privința aceasta. Mi-se pare însă că am fost înțeles greșit. Generația de care scriam cu însufletire, care ne-a dat anul patruzeci și opt nu trebuie confundată cu ceea ce constituie azi societatea noastră cultă. Generația cea mare a apus în mormânt. Și ceea ce i-a urmat nu-i de loc asemănătoare. Mă rog să privim de pildă pe advocații de azi.

L a i c u l I I și III (cu surprindere). Advocatăii?

L a i c u l I (cetind). Da, advocații de azi. Părinții lor au luptat adânc convinși de drepturile noastre naționale, și pentru aceea lupta lor a fost sinceră, puternică. Cei de acum însă, deși au fost crescuți de părinți așa de mari, luptă pentru ochii lumei, cei mai mulți, luptă ca să se poată scrie la gazetă numele lor. Dar nu-i însufletire adevărată, și lupta lor nu e sinceră și pentru asta nici n'are rezultate asemănătoare cu luptele părinților. La noi lupta națională a ajuns — spunând cu multă durere — un fel de panglicărie.

L a i c u l I I și III (revoltați, cu fruntea înourată). Noi panglicari? Dar acesta e un ticălos ordinar, căruia nu trebuia să-i deschidă gazetele coloanele lor.

L a i c u l I (cetind, ștergându-și fruntea). Alergarea după căpătuială, durere, nu se începe în generația ce se ridică acum. Priviți, vă rog, seama de ban care chinue pe intelectualii noștri de azi. Vedeti averile adunate în ani scurți, băncile ce se înființează tot mai multe din interese personale de cătră conducătorii noștri actuali, și întrebați-vă: ce pildă se dă generațiilor ce se ridică.

L a i c u l I I și III (amândoi și directorii d bănci privesc cu furie, vorbele li-se opresc în gât. Intr'un târziu). Asta-i un descreeat.

L a i c u l I (înfrint, cetind mai departe). „Nec un interes mai înalt în rindurile acestor laici. Nici își tin de datorie de-a lumina, după putință și a poporul. Când e vorba de luminarea poporului elementul nostru laic, totdeauna zice: acolea ponii!

B i s e r i c a n u l I (repede). Asta-i adevărat. Aici a adus-o foarte bine. Tot pe umerii noștri se nun toate poverile.

B i s e r i c a n u l I I (sentențios). Noi suntem calul de bătaie a tuturor nereușitelor cari laicii încearcă voind să-și valideze interesele lor personale în sinul populației rurale.

L a i c u l I (oprindu-se din cetit, privind cu mirare la fețele preoțești). Voi sunteți de o părem cu nemernicul asta?

L a i c u l I I și III (cu răutate). Iscăliți aceste infamii?

B i s e r i c a n u l I (cu hotărâre). Da, iscălim și ne bucurăm că în sfârșit s'a aflat cineva că vă spună și vouă adevărul în față. Intr'adevăr e de nesuferit jugul ce ni-l'ați pus voi după grumaz. Ne puneți în foc totdeauna până aveți lipă de

La gazeta oficială a comitetului național și-au luat iar robul literile cât pumnul, semn că dl Goldiș și-a luat și el activitatea. În numărul de astăzi cetim la pagina 3 două coloane cari băjbăie de astfel de slove. N'avem nimic în contră. În sfârșit, tipărește cine cum voește. Deodată cu aceste caractere grase intră însă în publicistica noastră vechiul sistem de înjurături corturărești specifice condeiului dlui Goldiș. Iată cum:

„Ramolitul național N. Oncu, noua infamie a „Tribunei”, greșoasa murdărie vărsată de „Tribuna”, ticăloșii disidenți dela „Tribuna”, păcătoșii incendiatori dela „Tribuna”.

Aici avem ceva de spus. — Noi suntem obișnuți să rămănem calmi în discuțiile noastre chiar și atunci când adversarul își pierde capul și recurge la orice mijloace ca să ne rănească. Această conduită ne-o impune respectul față de publicul cetitor și respectul față de noi înșine. Când cineva, ca organul autorizat, pentru o critică binevoitoare adusă unui discurs prea puțin însemnat, își iasă însă din sărite, scuipe ca un lăieș și ne aruncă insulte atât de murdare, noi, deși, adânc scârbiți și indignați nu mai putem sta de vorbă cu el — în ziar. Nu din alt motiv, dar unei bății de vorbe susținută în acest ton, noi nu putem opune un echivalent vrednic de ea. Hârtia nu'l suportă.

Ședință furtunoasă în Camera deputaților. De mult n'a mai fost în Camera deputaților ședință atât de furtunoasă ca cea de azi. Cauza furtunei e cea veche: deputații unguri nu pot să auză adevărurile triste ce li-se spun.

Abia și-a ridicat cuvântul deputatul Șiriei, Dr. Șt. C. Pop, ca să răspundă la îngăimările nesăbuite debitate în ședința de ieri de Sümegi Vilmos, și majoritatea a și izbucnit în strigăte șgomotoase.

„Comitatele sunt cuibul corupției și al nepotismului” a spus d. Șt. C. Pop și din toate colțurile s'au ridicat glasuri cerând chemarea la ordine a deputatului român.

Președintele s'a executat și l'a chemat la ordine.

A mai fost chemat la ordine și pentru al doilea adevăr: legea naționalităților nu se execută!

Intreg discursul dlui Șt. C. Pop, care a zugrăvit stările triste din țară și multele neîndrituiri de cari are parte poporul ro-

mân — a fost des întrerupt de țipetele intoleranților deputați unguri.

Inainte de dl Șt. C. Pop a vorbit kossuthistul Kovács Kálmán. După dl Șt. C. Pop au vorbit Hollmár János (poporal) și Preszly E. (justhist), cari n'au primit bugetul.

A luat apoi cuvântul ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry, care roagă camera să primească bugetul.

Răspunzând dlui Dr. Teodor Mihali, declară că înțelegerea dintre Unguri și Români s'ar putea face ușor, dacă cererile Românilor s'ar mărgini la cele expuse de d. Mihali în discursul său de Luni.

Reforma legii electorale. Cetim în „Világ”: Deputatul Sigismund Várady (cunoscut pentru convingerile lui democratice) a scris o carte interesantă, în care se ocupă cu chestiunea reformei electorale. „Date pentru reforma legii noastre electorale” e titlul cărții și cetitorii găsește în ea un tablou complet despre dreptul electoral al tuturor popoarelor de pe glob și astfel își pot face singuri ideea, că dincolo de hotarele noastre dreptul electoral democratic dominează aproape pretutindenea și că cucerește zilnic din ce în ce mai mult teren. Din datele aceste se desface lămurit în fața cetitorilor faptul, că actualul sistem electoral din Ungaria e cel mai învechit în întreagă lumea și că adus în legătură cu alte așezăminte, de pildă cu organizația medievală a camerei magnaților, bate recordul de antidemocratism față cu statele parlamentare. Cetitorul mai găsește în cartea aceasta pentru întâia oară sistemizate lipsurile genetice și pe cele ce și-le-a asumat în decursul evoluției acest sistem electoral, lipsuri și nedreptăți cari sunt primejdioase și pentru statul național maghiar (?).

Chestiunea școlilor ungurești din România. „Budapesti Hirlap” publică în numărul său de azi următoarea telegramă primită din București:

„La intervenția ministrului austro-ungar la București, principele Fürstenberg, guvernul român a revocat ordinațiunea prin care școlile ungurești din România erau obligate să propună două ore pe zi limba românească. Ministrul de culte Arion abia după publicarea ordinațiunii a aflat despre dispozițiile cuprânse în ea. D. mi-

nistru Arion, când revizorul școlar Florescu i-a prezentat ordinațiunea spre semnare, n'a cerut să i-se comunice cuprinsul ei și numai așa s'a putut întâmpla că numele acestui ministru, care e călăuzit de cel mai larg liberalism, a putut să ajungă sub o ordinațiune care calcă în picioare drepturile libertății culturale. Azi, însă, am revenit la starea din trecut și nu ne îndoiim că intervenția energică a reprezentantului nostru nici pe viitor nu va rămânea fără efect.”

Noi, când îndrăsnim să reclamăm pe seama școlilor noastre un astfel de liberalism, suntem timbrați trădători de patrie... Și nouă nu ni-se deschid perspectivele revocării ordinațiunilor jignitoare, ci — ușile temnițelor!

Situația în Austria. Se anunță din Viena: În frunte cu președintele camerei, cu Sylvester, șefii partidelor politice au ținut ieri o conferință cu scop de a asigura programul de muncă fixat de guvern pentru sfârșitul sesiunii actuale. Șefii de partide au convenit, ca pentru înlăturarea anevoițelor să se institue un for parlamentar compus din chiar șefii de partide. Primul ministru Stürgh a rugat pe șefii de partide să și puie în în cumpănă toată autoritatea pentru ca proiectul bugetului provizor să poată fi votat încă înainte de sărbătorile Crăciunului. Conferința a mai convenit ca proiectul despre reforma regulamentului intern să fie tranșat cât mai curînd și a hotărît ca o mulțime de proiecte urgente să fie împărțite comisiilor parlamentare, fără să fie cetite prealabil în cameră.

Retragerea unui deputat. Am anunțat că politica ungurească a înregistrat ieri o faptă vrednică de interesul nostru. Deputatul kossuthist Emil Nagy ales în circumscripția Szolnok a renunțat la mandatul său de deputat invocând motivul, că nu mai poate adera la principiile de azi ale partidului kossuthist. El spune anume, în scrisoarea ce a adresat în chestiune șefului Francisc Kossuth, că consideră de o mare primejdie orice lărgire a dreptului electoral, fie și numai până la limitele contemplate de conducerea partidului, mai ales fiindcă urmările acestei lărgiri nu se pot preveni decât cu centralizarea administra-

noi, apoi ne dați uitării de câte ori e vorba de-o răsplată.

Bisericanul II (sentențios). Lumina nu e aprinde ca să se pună sub masă. Și voi sunteți lumini. Așa dar la muncă. Glorie degeaba nu vi-se mai cade.

Laicul II (ridicându-se cu indignare, se ridică și laicul I și III). Asta va să zică prietenie și sinceritate! Jucăm de cincisprezece ani la masa asta, ne credem vechi prieteni, ne știm blânzi ca miei și nevinovați ca porumbeii. Când colo dumnealor (arată popii) două vipere, cari ar putea fi prea sătule și totuș nu-s. Mergom! Cu dumneavoastră domnilor nu mai avem nici o legătură. Aduceți-vă pe genialul tinăr să vă țină de urit. (Cei trei laici ies, aruncându-le bisericănilor priviri de ură; fără să se mai salute).

Bisericanul I. Ai văzut?

Bisericanul II (zîmbind șiret). Eu i-am cunoscut de mult ce plătesc. Dar e bine că și dă omul arama pe față, odată.

Bisericanul I. Cum poate cineva să se schimbă atât de repede? Până când Petru Marcu arăta scăderile generației ce se ridică acum, era tinăr cu ochiul ager, sincer, era om de mare viitor. Acum?

Bisericanul II (sentențios). Sunt oameni cari nu pot suferi că-i cunoști, să le arăți adevărata lor valoare. Intr'adevăr însă mie-mi vine să cred că tinărul Marcu e un om foarte rar.

(Rămân amândoi pe gânduri. Privesc obosiți prin casină).

Bisericanul I. Acum tot ce-i rău e că nu vom mai afla doi soți stabili la jocul de cărți. Și, de-aici încolo, cu toamna asta serile sunt tot mai plictisitoare.

Bisericanul II (pe gânduri). Poate o să aflăm alții. Tot e prea mult să se mânia așa de odată și să rupă legăturile de prietenie.

(Ies amândoi vorbind încet despre o înmormântare).

SCENA III.

(Casina. Seara a treia. Bisericanii intră, povestind. Mai pe urmă ceo trei laici).

Bisericanul I. Ai mai fost undeva după înmormântare?

Bisericanul II. Nu. Am rămas acasă. Am pregătit un extract de naștere. (Cu dispreț). Mizerabile taxe.

Bisericanul I (cu durere). Lumea spune mereu: de preoți e bine, dacă nu curge picură. Dar picurii aceștia într'adevăr sunt ridicoli (șede pe un

divan). Iată și azi. Un mort care lasă prin testament atâta avere singurului fecior, care și el e destul de bogat. Și, mă rog, prohod solemn, două predici, iertăciuni, slujirea parastasului, și-ți scoate ochii cu șase zloti de om. Ei bine, noi ar trebui să nu fim atât de prevenitori față de nime. E mai bun obiceiul dint'alte parohii, unde se stabilește întâi taxa, și numai după aceea se începe slujba. Ști de ce să te ții.

Bisericanul II (șezând lângă celălalt). N'ar fi rău într'adevăr să introducem și noi acest obicei. Cel puțin scăpăm de-a mai fi păcăliți.

(Intră o fetiță și împrăstie pe masă gazetele de azi, apoi iese. Bisericanul I ia câteva le frunzărește cu apatie. De-odată se oprește la un titlu scris cu litere groase: Preoțimea noastră. E în coloanele aceluiaș ziar din care cetise în cele două seri trecute laicul I). Iată un articol care ne interesează.

Bisericanul II (se aploacă, ia gazeta, întoarce o foaie). E iscălit minunatul tinăr Petru Marcu. În numărul de ieri să ști că i-a pus la locul lor pe laicii noștri (vorbind reușește să cetească câteva fraze). Dar stai frate, mi-se pare că pe noi ne ia și mai aspru. (Își tocmește ochelarii pe nas).

Bisericanul I (cu interes). Ți-se pare nu-

MOBILE

in cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuțe, garton
in garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

ției, iar partidul kossuthist a reclamat zilele aceste în cameră prin rostul contelui Apponyi lupta cea mai energică împotriva oricărei încercări a guvernului de a centraliza administrația. Menționându-se actualul sistem administrativ — rațională E. Nagy — votul universal ar zădărnici influența politicii ungurești cel puțin în 20 până în 25 comitate locuite de „naționalități” (slovaci și români), ceea ce ar însemna fără îndoială o mare „uenorocire națională” pentru unguri, căci s'ar zădărnici pentru totdeauna realizarea *ideii de stat*. Pentru cazul când reforma electorală nu s'ar putea evita, Emil Nagy preferă întărirea politicii 67-iste, după ce — zice — sunt de un ordin mai superior interesele colective ale rasei ungurești decât interesele de partid. În fața planului anunțat de guvern cu privire la administrație, fostul deputat kossuthist, crede deci că datorită partidului său e să lupte „cu foc și fier” împotriva partidului lui Justh, precum și împotriva alianței dintre acest partid și socialiști, zădărniciind curentul votului universal și luptând neclintit pentru păstrarea actualelor întocmiri administrative, cari singure pot să salveze supremația ungurească.

Știm că deputatul Emil Nagy a fost pe timpul regimului coaliționist cel mai asiduu colaborator al tuturor măsurilor luate împotriva neamurilor nemaghiare și că s'a bucurat de o mare autoritate în partidul său, după ce lui i-s'a fost încredințat rolul de a prezenta la timpul său în cameră faimosul proiect monoparagraf prin care s'a înlocuit în mod provizor regulamentul intern al camerei. Hotărârea lui de a renunța la mandat, și de a se retrage din arena politică e numai consecvență, hotărârea aceasta constituie însă un caz prea semnificativ pentru fermentația de idei ce s'a pornit în lumea politică ungurească sub presiunea tot mai impetuoasă a șovinismului feudal. O continuă șovăire se observă în toate taberele și deslușim semnele unor noi grupări politice în camera ungară, dictate de instinctul de apărare al celor cari au pe conștiință întreaga răspundere a stărilor de selăvie politică de azi.

Audiența lui Hazai. Din Viena se telegrafiază: Ministrul apărării țării Hazai Samu a fost

primit azi de Maj. Sa în audiență. Hazai a raportat Maj. Sale despre discuția de până acum a reformelor militare.

Seara, ministrul s'a întors la Budapesta.

Puterea adevărului.

Broșura părintelui Roman Ciorogariu care a fost primită de întreg publicul nostru cu un deosebit interes și simpatie a avut darul să spulbere și cele mai de pe urmă îndoieli în chestia așa zisului „mangrism” de care am fost acuzați atâta vreme, din partea unor oameni lipsiți de cel mai elementar simț de răspundere în fața opiniei publice. Dovezile nediscutabile cu cari a zdrobit părintele protosincol toate afirmațiile lipsite de orice temei de adevăr, răspândite prin presă și pe șoptite de clica organului autorizat, și-au făcut efectul lor nestăvilit. Astăzi nu ne mai putem închipui un om serios care, citind broșura părintelui Ciorogariu, să mai îndrăznească să susție calomniile ridicole de mai de mult. Această presupunere a noastră o putea împărtăși oricine, chiar și față de d. Goldiș. Nu puteam însă noi, de aici de acasă, cari cunoaștem nespuse de bine întreaga psihologie a acestui om bolnav de ură. Ne așteptam, deci, la toate injuriile și calomniile din numărul de astăzi al organului autorizat, ne așteptam ca preoții cari au grăbit să exprime încredere părintelui Ciorogariu să fie terfelți și făcuți și ei mangriști și trădători de neam. D. Goldiș împreună cu toții autorizații lui nu pot să respecte, prin firea lor, adevărul, firea-ar el oricât de clar și apreciat de o întreagă lume. De aceea socotim că e cu desăvârșire inutil să mai stăruim asupra mangrismului pe care ni-l aruncă în față din nou organul autorizat. Calomnia aceasta e pe cât de banală pe atât de ridicolă.

D. Goldiș cere însă să prezinte în sufletele telegrame de aderențe venite dela *peste o sută* de preoți din dieceza Ara-

dului cari îl cunosc pe părintele Ciorogariu, ca pe niște manifestații de dragoste venite după porunca „oficială” a părintelui Ciorogariu. D. Goldiș, cereă să mistifice opinia publică românească și de astădată, crezând că poate face pe cineva să creadă că situația de dignitar bisericesc a părintelui Ciorogariu ar fi silit oarecum pe preoți să trimită telegramele pe cari le-am publicat noi și le-ar fi cerut părintele Ciorogariu. Nu ne socotim îndrituiți să apărăm noi preoțimea noastră, redusă prin aceasta bănuială calomnioasă la un rol umilitor și lipsit de demnitate. Orice om cuminte va ști să înțeleagă că d. Goldiș, de dragul distrugerii părintelui Ciorogariu, lovește în peste o sută e preoți onorabili, cari știu să-și impună în un anumit moment convingerea lor, fără să se teamă de condeul perfid al dlui Goldiș.

Facem însă o întrebare organului autorizat și-l rugăm să ne răspundă fără încunjur:

Pentru ce n'au trimis preoții aderențe părintelui Ciorogariu înainte de a fi apărut broșura „Spre prăpastie”? Părintele Ciorogariu avea doar și atunci aceeași putere oficială ca și acum.

În bunătatea noastră nemărginită îi facem însă noi o înlesnire dlui Goldiș și-l servim cu o explicație:

Înainte de apariția broșurei părintelui Ciorogariu mulți oameni de bine de-ai noștri mai pluteau încă în negura împrăștiată de organul autorizat. Acum s'a convins însă orice om cu conștiință că toate vestile răspândite sub acest raport n'au fost decât simple calomnii. Din pricina aceasta au venit și preoții și au pecetluit cu telegramele lor adevărurile părintelui Ciorogariu. Prin urmare „Românul” împreună cu d. Goldiș n'au decât să se plece în fața situației date, să-și pună cenușă pe cap sau... să injure mai departe pe preoți, să-i amenințe cu răscularea poporului împotriva lor, să-i facă mangriști, trădători de neam, etc.

mai, colegă. Cu mintea împede pe care o are în noi nu va putea să vadă decât pe adevărații luptători pentru legea strămoșească și drepturile naționale. Am fost de veacuri și vom fi și pe viitor.

Bisericanul II (fruntea i-se înouăază mai tare). Ascultă prietene, stai să-l citim. O să vedem îndată. (Citește). „Preoțimea, acest factor în dezvoltarea noastră culturală, economică și socială, de o vreme încoace pare a-și nita de singura rațiune pentru care există. Tot mai deso sunt cazurile când scopul material învinge și în viața preoțimei noastre, scopurile de ordin mai înalt. Civilizația poate fi rău înțeleasă de mulți, precum și este. De pildă adevărata cultură nu preținde dela nime traiu luxos acasă, aere mari în societate, cheltuieli peste puterile cuiva. Ceea ce numim spiritul timpului e de multe ori o frază sub care ne ascundem slăbiciunile. Astfel azi o bună parte a păturei noastre culte ofere un trist exemplu pentru generația ce se ridică, prin faptul că duce o viață prea luxoasă, peste puterile ei. Ei bine, preoțimea în multe ținuturi vrea să țină pas cu pătura cultă în această interpretare greșită a civilizației. Luxul începe să ne molipsească și pe intelectualii satelor, în rîndul întâi pe preoți. Și cum veniturile lor de regulă mici în proporție cu

câștigul unui avocat de pildă, tot mai des vom întâlni astfel de preoți cari încep să jertfească bunuri. Taxele cari le primesc pentru deosebitele slujbe nu-i mai mulțumesc. Se duc rău dispuși la înmormântări și se întorc și mai năcăjiți. Acasă li-se cer meru bani mulți și ei își descarcă mânia asupra parohienilor.

Bisericanul I (înfuriat, îi plesnește gazeta din mână). Asta cu adevărat e un ticălos, un anarhist. Imi pare nespuse de rău că am fost atât de mărginiți să-l credem un om sincer și cinstit. Cei trei prieteni ai noștri au văzut mai repede scamatoria.

Bisericanul II (ia gazeta și caută locul unde a întrerupt cititul. Continuă). Nu poate fi ceva mai puțin edificător pentru marile mase populare decât să vadă pe slujitorii bisericești că se tocmesc pentru servicii, că fac vânzătoare slujbele sfinte. Din capul locului părerea noastră ar fi să se ștergă ori ce taxă pentru serviciile ce le face preotul, și să se rebonifice din partea statului. (Se oprește aici și aruncă cu disgust gazeta). Bine ai spus prietene că asta-i un anarhist. Nu puteam noi bănuși după libertatea cu care-și spunea păreri, că asta-i dat cu socialiștii cu jidani, că-i un dujman al bisericești? Să ne iee taxele!

Bisericanul I (cu dujmănie). Acesta ves-

tește dar secularizarea. Mă rog poftim prinocul dela generația tină. Să ne remunereze statul! De atunci pentru ce mai am eu molitvelnic și parafir? Atunci vine demoralizarea întreg poporului. Da, se va demoraliza întreg poporul. (Repeși frunza părintelui foarte potrivită).

Bisericanul II (cu ură). Și, bagă de seamă cum o aduce ca să nu se vadă că ne disprețiește. Zice că vrem să fim în rînd cu pătura cultă în interpretarea greșită pe care o dă aceasta civilizației. Ei bine, eu îți spun că socialistul acesta crede că noi nu ne putem înșira între ceilalți intelectuali. Da, batjocorindu-ne ne urește.

(Amândoi rămân mâniași privind unul pe o fercăstră altul pe alta. Cei trei laici intră veseli. Ei cetiră la cafenea articolul „Preoțimea noastră” și porniră repede să-și răsbune asupra prietenilor).

Laicul I (cu entuziasm). Ați avut drept prietenilor. Noi ne-am prea grăbit cu judecarea. Tinărul Petru Marcu rămâne un om superior.

Laicul II (apropiindu-se). Un spirit ager.

Laicul III (surizând). Un ochiu pătrunzător.

(Cei doi bisericani tac, se fac că nu-i aud).

Laicul I (luând gazeta de pe masă). Ești aici un articol splendid. Așa ceva nu s'a mai scri-

Dr. Balázs Emil
Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortabile.

Iată, astăzi mai publicăm numele câtorva preoți, pe cari îi dăm pe mâna dlui Goldiș, să-i încerce de epitete, să-i distrugă cum va ști și va voi.

„Tribuna”

Arad.

Subscrișii infierează atacurile îndreptate contra Prea Cuvioșiei Sale Roman Ciorogariu și re-musc adevărul restabilit în articolele din „Tribuna” „Spre prăpastie”. Trăiască solidaritatea!

Cornel Lazar, pprezb., George Costina, Ioan Serre, Romul Hărdut, Pavel Hărdut, Nicula, Corni, Leuca, Pisău, Feier, Ioan Petrișor, Gheorghe Petrișor, Micluța, P. Sirca, Nicolae Sirca, V. Georgiu, I. Giurgiu, V. Cristea, Constantin Lăscu, V. Bulz, S. Stărnijan, Miclean Hărdut, A. Florea, P. Mihuția, L. Micluța, Teodor Bodea, preoți în protopopiatul Hălmașului.

Prea Cuvioșiei Sale Roman Ciorogariu

Arad.

Preoții tractului Chișineu, adunați în colegiu, pe această ocaziune dau expresiune sentimentelor lor de aderență față de Prea Cuvioșia Ta.

Demetriu Muscan, Petru Biberia, Aurel Papp, Alexandru Popoviciu, George Ardelean, Laurențiu Toader, Aurel Varga, Zacharie Colecriu, Vințiu Pantofiu, Vasile Beleş, Iustin Iancu, Demetriu Mihuția, George Ciobriș, Gavril Poppluca, Teodor Pinter, Ștefan Leucufia, Teodor Petraș, Silviu Filip, Victor Popoviciu.

Prea Cuvioșiei Sale Roman Ciorogariu

Arad.

Din prilejul adunării colegiului preoțesc din Lucusești, preoțimea adunată exprimă aderență la ideile depuse în broșura „Spre prăpastie.”

Gherasim Serb, Lucian Șepețan, Adam Groza, Romul Secoșan, Dimitrie Popoviciu, George Petroviciu, Mihail Jurma, George Babric, Constantin Roza, Ioan Căpitan, Iosif Curuș, Aurel Petru, Emil Brinda, Iosif Cloambeș, Pantelimon Ardelean, George Miloș, George Rista, Vasile Ilie, Pompei Dorca, Pantelimon Costa, Ioan (nedescifrabil), Ioan (nedescifrabil).

Șezători la Văleni și la Ploiești.

Ploiești, 23 Noembrie.

Duminecă 30 Octombrie a avut loc în sala școlii primare de băieți din Vălenii de Munte deschiderea celei de a doua serii de șezători literare și muzicale organizate de membrii Casei de cetit.

Deschiderea s'a făcut prin marșul „Deșteaptă-te Române”, cântat de corul „Frăția” condus de d. C. Onciu, un bun cunoscător al muzicii vocale.

A urmat apoi conferința dlui D. Munteanu-Râmnic, profesor la Liceul din Ploiești. D-sa a vorbit despre „Insemnătatea și foloasele Caselor de cetit”. Arată mai întâi reaua literatură populară ce se cetește la noi și care se compune mai numai din romane senzaționale, sau serise să pară senzaționale, din cărți cu descrierea haiducilor, criminalilor sau actor ființe pierdute înainte de a îneca din viață.

Citează câteva fraze din asemenea serieri în care cele afirmate sunt neadevăruri prin chiar felul lor de expunere.

Toate aceste serieri de senzație, anume făcute de străinii lacomi de bani pentru a înșela poporul inconștient de menirea sa, au o înrădăcinate destul de neplăcută asupra celor ce le ceteșc și mai ales asupra sufletelor tinere și slabe. Serierile acestea în loc de a lumina pe cel ce le ceteșc, îi întunecă mintea și dreapta judecată, îi umple sufletul cu grozăveniile cele mai imaginare, ducându-l a trăi în lumea eroilor cari formează subiectul acelor serieri otrăvitoare de suflete.

Stăruiește apoi asupra adevăratei literaturi ce trebuie să se cetească, din care cetitorul să poată folosi cu succes în viața de toate zilele. Din această literatură să reiasă la suprafață adevărata cultură care să formeze caracterul, unul din cele mai necesare vieții omului.

Adevărata literatură ce trebuie să se cetească să aibă ca bază — în primul rând pentru noi — educația națională a poporului.

Toate aceste calități sufletești se pot căpăta cu prisosință, nu numai pe băncile școlilor superioare, prin titluri universitare, etc., ci și prin ajutorul caselor de cetit și Bibliotecelor publice, care la noi mai ales, în orașe au luat început din inițiativă particulară și foarte rară.

În alte țări casele de cetit și Bibliotecile publice la sate și orașe sunt întreținute de stat și comune și se cheltuiesc mari sume cu întreținerea lor.

Tot acolo unii dintre particularii avuți contribuie și ei cu sume mari la întreținerea caselor de cetit și a Bibliotecilor.

Făcând o comparație între numărul și bogăția Caselor de cetit din alte țări față de țara noastră, găsește că aceasta e înapoia tuturor în această privință.

Termină, îndemnând oamenii la o acțiune culturală mai energică și mulțumind membrilor Casei de cetit din Vălenii de Munte.

A urmat corul soc. „Frăția”, declamații etc.

În ziua de Sf. Arhangheli Mihail și Gavril (8 Noembrie) a avut loc în localul Ligei din Ploiești a 11 șezătoare a Ligei.

D. inginer D. Clein, a făcut o importantă comunicare: „Impresii dela serbările din Blaj”, care au fost ascultate cu un viu interes de numerosul public din sală. D-sa începe prin a povesti plecarea d-sale spre Blaj; proiectul de a trece granița prin Sibiu, e zădărnicit prin accidentul întâmplat în stația B. M. de lângă București (ciocnirea din ziua de 13 August între expresul de Berlin și un tren de marfă.)

Nu putea decât să treacă în Transilvania prin Predeal; aglomerația prea mare era să-l facă să scape trenul ungar. În același tren cu care se ducea d-sa se duceau spre Sinaia domni și doamne din elită cu ocazia vizitei prințului moștenitor

Iussuf Izedin. O doamnă îl întreabă ironic: Desigur mergeți și dv. la Sinaia, Domnule? — „Nu merg la serbările „Astreii”. — „Apoi, răspunde d-na „Astra” își are sediul la... Ploiești și Câmpina!...”

Înțelegea prin „Astra” o societate de... petrol!...

În trenul ungar se suie și mitropolitul Mețianu care mergea tot la serbările „Astreii”.

La Blaj, școala românească era transformată în dormitor; paravane de pânză despărțeau sălile în compartimente.

În ziua de 15 August la ora 7¹/₂ dim. vine mitropolitul Mețianu. Dl Clein povestește cuvântările ce s'au ținut la catedrală: Cele ale dlui A. Bârsceanu, mitropolitul Mețianu, Vasile Goldiș, etc., povestește entuziasmul ce cuprinsese inimile a 2000 de români ce „nici prin grai, nici prin scris nu se pot descrie.

Citează fragmente din cuvântările ținute, urmează cu povestirea banchetelor, pieselor de teatru, a parastaselor, fapte atât de cunoscute, și cari sunt de prisos a le menționa în mod amănunțit.

Emoționat, dl Clein descrie întâmplările petrecute la Banchetul de 1000 persoane, la care a luat parte și d-sa; impresia ce i-a făcut intonarea marșului „Deșteaptă-te Române”, și mai cu seamă entuziasmul căruia nu i-s'a putut opri nimic, deși fișpanul era de față.

Urmează sborul lui Vlaicu pe „câmpia Libertății”; cu lacrimile în ochi, povestește sfârșitul serbărilor și termină eu:

„Acum slobozește Doamne pe robul tău, că vâzură ochii mei...”

Aplauze prelungite au acoperit ultimele cuvinte ale dlui Clein.

După d-sa urmează dl St. P. Morcovescu care declamă cu multă simțire, înduioșătoarea poezie a dlui Coșbuc: „Mama”.

Dnii Virgil și Petre Dima, au executat cu mult talent la vioară mai multe bucăți, foarte bine executate.

Dl Traian Th. Stoenescu, avocat din București și marele secretar al Lojei Bunilor Templieri, ține o interesantă conferință tractând despre: *Alcoolism — un pericol național*.

D-sa arată relele ce urmează abuzului de băuturi alcoolice; expune starea Românilor din Bucovina, Maramureș și Moldova mai ales cu Majestatea Sa cărciumarul Evreu, otrăvește și tâmpoște pe bietul țaran cu basamacul amestecat cu vitriol. Unde tronează mai cu seamă fiii lui Israel, locuitorii sunt pierduți; urmările abuzului de băuturi se ivesc repede spre nenorocirea țării și neamului.

Epilepticii, nebunii, degenerații sunt în mare parte urmașii bețivilor. Omul se tâmpoște, se anemiază, corpul și sufletul se schimbă cu totul, urmașii sunt predispuși la toate boalele. Și Țara pierde în fiecare din acești nenorociți câte un factor ce ar fi fost de folos societății din care face parte.

Dar răul este că beția se întinde până și la straturile mai sus puse. Funcționarii de exemplu, de asemeni dau un procent de bețivi. Studenții se string prin berării să disente și să învârtescă împrejurul unui subiect fără importanță principii și idei cu totul sterpe, în loc ca să se stringă în casele de cetire, câte sunt și acelea.

În Moldova, spune d-sa, mai mulți învățători propovăduiau abținerea dela băuturile spirituoase. Seara s'au întrunit apoi la unul din ei și au făcut un chef monstru.

Iată răul: nu trebuie vorbe ci exemple.

Și exemplul bun spune d-sa îl dă Soc. Bunilor Templieri, care are de scop abținerea cu desăvârșire a uzului băuturilor alcoolice, căci, uzul devine „abuz”.

La sfârșit dl D. Munteanu-Râmnic a cetit mai multe scene din poemul dramatic al dlui Iorga: Mihai Viteazul.

Correspondent.

la noi. (Observă că gazeta-i turtită). Sau l'ați vădit și voi?

Bisericanul I (cu silă). Da, l'am cetit. Măre numai rău pentru incidentul de aseară. Pentru astfel de anarhist scrintit nu se plătea să scrieam parția.

Cetire laici (cu bucurie). Anarhist?

Bisericanul II (sententios). Da, vă spun că-i un om fără nici un Dumnezeu. Un anarhist e cel mai periculos pentru națiune.

Laicul II (incântat). Bravo! Tot popii mai amâni. Iată, fraților, cel mai potrivit nume pentru descrieratul acela.

Laicul I (incântat). Toată inteligența lui a fost numai un artificiu. În ziua de azi mulți înțeleg lumea cu apă rece.

Bisericanul I (mulțumit). Intocmai ca și numele s, Pavel. Mulți prooroci mincinoși.

Laicul III (incântat). Dar voi nu-l cunoașteți. Eu am vorbit odată cu el. Din, din față îi vede stupiditatea.

(Toc toți câteva clipe. Apoi bisericianul II se ridică): Jucăm o parție?

Toți. Se înțelege că jucăm.

(Se așază la masa de joc. Cortina).

Ocazie de cumpărat mobile!

De cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute

la: **Székely și Réti** fabricanți de **Marosvásárhely** mobile în **Piața Széchenyi-tér 47.**

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =

La cerere din provincie trimite bonetul catalogului

Scrisori din București.

Dorul de reclamă și urmările lui. — Un ziar unguresc scris românește. — Vlaicu și alții. — Concertele societății Carmen.

București, 9 Noembrie v.

Trăim în lunca celei mai acerbe concurențe. Este deci foarte firesc ca timpul de față să înflorescă reclama. Uneori ajungi la convingerea că fără reclamă nu se poate face nimica. Negustorul își trimbiță în lume calitatea mărfurilor sale, meșteșugarul își face reclamă atelierului. Și nu lipsește nici artiștii, cari prin mijloace cu totul străine de focul sfânt al artei caută să facă zgomot în jurul numelui lor.

Cutare politician își împarte portretul în mii de exemplare. Cutare medioeritate intelectuală face să i-se trimbițe numele, în vederea unei popularități, de care este dornic. Cutare ziar debitează calomniile, cu scopul de a le distruge pe altele, urmărind cu ridicolă ură pe toți cari nu-i aprobă atitudinea. Scopul scuză mijloacele. Și nimeni mai mult decât așa zișii oficiali ai noștri nu s'au folosit de înțelesul acestui dicton. Numai cât în drumul lor s'au izbit ea de un puternic zid de cumpănă opiniei publice, care știe să pretuiască toate, care știe unde este adevărul.

Așa a pățit-o nenorocitul ziar al dlui Goldiș, care a crezut că-și poate permite să arunce cu noroi în toți aceia cari pun greutatea meritată pe cele scrise de dânsul. Care în goana-i după simpatii s'a trezit într-o bună zi cloaca tuturor expulzațiilor din câmpul literaturii noastre. De aici apoi batjocurile și necuviințele la adresa atâtor sărguincioși muncitori ai condeului. Unii au tăcut compătîmindu-l. Alții însă au făcut mai bine, așezând la locul lui pe cel ce se amesteca în lucruri, la cari nu se pricepe.

În ultimul număr al revistei „Ramuri” citim următoarele: „Românul” din Arad își permite o serie de necuviințe la adresa revistei noastre. Nu putem intra în polemică cu domniile dela „Românul” din diferite motive. Întâi pentru că fiind redactat de oameni cu cultură ungurcască, pentru noi acest ziar este un organ **unguresc** scris într-o scâlcăiată limbă românească. Al doilea pentru că, deși somat în atâtea rânduri, directorul „Românului” nu dovedește afirmațiunile minciunoase, pe cari le-a lansat cu privire la atitudinea ziarului „Tribuna”. Și cel ce susține o minciună este înaintea opiniei publice un **mincinos!**”

Seurt și precis. Mâne vor veni și alte reviste și ziare din țară să infiereze în ceiași termeni categorici pe cei vinovați. Iar ei se vor gândi probabil că și reclama trebuie făcută în mod inteligent. Altfel ea este un bun mijloc de a te compromite pentru viața întreagă.

Într'un număr al revistei „Flacăra”, aviatorul d. Aurel Vlaicu, vorbind despre întrebuintarea aeroplanelor de către marele public, afirma că aviațiunea nu va izbuti să fie decât un plăcut sport pe vreme frumoasă. Afirmațiunea este făcută în cadrul unui articol presărat cu glume și vorbe de spirit, astfel încât ori cine poate vedea că primul aviator român are în vedere pe profani și nici decum pe aceia cari se gândesc ca să pună aeroplanele în serviciul utilității publice.

Dar aviatorul n'a fost înțeles. Și îndată după apariția articolului ne-a fost dat să citim o serie de observări care de care mai curioase la adresa lui Vlaicu. Unii îl acuzau de decepționism, alții de lipsa de energie și câte altele. Ceea ce este mai curios e că aceia cari ridicau aceste obiecțiuni, nici unul nu a contribuit cu nimica la progresul aviației, nici unul n'a venit cu o idee nouă. Ba poate că marea lor majoritate ar hezita să facă prin văzduh o plimbare cu aeroplanul. Ceea ce nu-i împiedecă, firește, a acuza pe cel ce ne-a dat ceva, pe cel care a făcut să se înscrie și numele de român în cartea eroilor, cari au luptat pentru curățirea văzduhului. E așa de ușor să vii cu vorbe în fața unui om, care a făcut fapte. Și e o naivitate condamnată să formulezi cap de acuzare dintr-o observație făcută în treacăt, într'un articol literar.

Vlaicu ne-a dat ceea ce alt Român nu ne-a putut da până acuma. El are deci dreptul să vorbească. Și este o notă frumoasă asupra onestității lui sufletești că nu caută să exagereze nimica. Tocmai modestia acestui om l'a făcut să vorbească așa, spre a nu avea cumva aparența că — dând

prea mare importanță folosului aeroplanelor — vrea să se ridice pe el și invenția lui. Dar poți cere ori cui să le înțeleagă acestea? Și cei cari n'au pus în viața lor întreagă mâna pe cârma unui aparat de zburat, cei cari n'au simțit o clipă fiorul celui ce plutește deasupra pământului plin de patimi, — scriu înainte.

De sigur în această atitudine a mărunților față de Aurel Vlaicu se manifestează tot năzuința de a se ridica, de a se impune în fața publicului, prin vorbe. Și cu toate acestea sunt oameni, sunt societăți cari lucrează în liniște, fără a aminti măcar de cele ce-i preocupă, și cari aduc cu atât mai mare folos societății, aduc mai mari servicii culturale naționale.

Iată de pildă societatea „Carmen” de sub conducerea maestrului Kiriac. De câte ori se anunță un concert al acestei societăți, în public domnește un adevărat entuziasm. Și nici o gazetă nu face gălăgie, nu îndeamnă publicul să cumpere bilete. Cu toate acestea sale Ateneului, unde se țin aceste concerte, este totdeauna prea mică pentru mulțimea care vine să asiste la aceste frumoase manifestări de adevărată artă.

La concertul, ce se dă Vineri, la 11 Noembrie se va cânta renumita piesă „Pustiul” de Felician David, care a pus în această operă tot farmecul muzicii orientale, toate emoțiile pe cari le-a simțit în timpul cât a fost misionar. O altă bucată, care va produce de sigur entuziasm în sufletele auditorilor este cunoscutul vals al lui Ioanovici „Valurile Dunării”, pentru care s'a compus un text nou, al cărui subiect este luat din poveștile noastre populare: Nunta zinei Dunărei cu Craiul codrilor. Lupta dintre acesta din urmă cu zmeul, care vrea să o fure pe zină. Triumful și bucuria tuturor.

Maestrul Kiriac este unul dintre puținii, cari nu pun preț pe vorbe, ei pe fapte. Și tocmai de aceea se bucură de atâta stimă și apreciere din partea tuturor înțelegătorilor de artă.

Correspondent.

Cronică științifică. De-ale naturii.

(Urmare).

Ridicole față de perspectivele deschise de radiologia modernă, ne par acuma datele astronomiei. Și totuși, cu ce cifre mărețe se calculează în domeniul astrofizicii! Ne pare că e mare pământul nostru, și totuși, el, împreună cu luna, ar putea liniștit să se plimbe în interiorul soarelui, fără ca să-i fie teamă să se lovească de pereții lui. Soarele, care pare atât de aproape de noi, din care a ieșit pământul nostru, se află la o depărtare atât de imensă, încât un glonte de tun, slobozit de pe pământ spre soare, abia după mulți, mulți ani și-ar ajunge ținta. Lumina pareurge în o secundă 300.000 klm., ceea ce înseamnă, că ar fi în stare să înnejure pământul la ecuator de șapte ori! Și cu toate acestea-i trebuie mai multe minute, ca să ajungă dela soare la noi. Dela Centauri îi trebuiesc 4 ani, iar dela alte stele fixe-i trebuiesc sute și mii de ani! Raze, cari au pornit pe timpul lui Moș Adam sau Moș Traian, abia azi le vedem. De aceea se și explică, că noi vedem stele, cari de mult nu mai există. Steaua s'a nimerit, raza ultimă pe care a trimis-o, a tot călătorit drept înainte prin univers, până ce, mult după moartea celei ce o a născut, sosește la noi:

La steaua care-a răsărit
E-o cale-atât de lungă,
Că mii de ani i-a trebuit
Luminii să ne-ajungă.

Poate demult s'a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Lui vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie:
Era, pe când nu s'a zărit,
Azi o vedem, și nu e.

Ce frumos a spus acestea Eminescu, care însuși se asemăna cu o astfel de stea, pe care, ca s'o

vedem în toată măreția ei, au trebuit să treacă ani: Azi o vedem și nu e!

Astronomii au împărțit stelele, după felul cum le zărim, în stele de mărimea I-, II-a etc. Cele de mărimea I-a se pot zări foarte bine cu ochiul liber, pe când cele de a II-a abia le putem vedea cu cele mai perfecte ochiuri. În jumătatea a doua a veacului trecut s'au observat la unele stele o periodicitate foarte interesantă. În cursul unui timp oarecare trecuau prin schimbări nimitoare. Astfel steaua Mira în grupul balenei, în decurs de 331 zile 20 ore, trecea din ordinea I- în ordinea a XII-a, adică din un extrem în altul.

Diametrul pământului e de 12.756.500 metri, — o distanță considerabilă! Dacă am duce dela cele două capete al diametrului două linii până la steaua fixă Centauri, am căuta deci să construim un triunghiun ecvilateral ca bază egală diametrului pământului = 12.756.500 m., și cu creșterea în centrul stelei, n'am ajunge la nici un rezultat. Depărtarea fiind imensă, unghiul dela creștet ar fi infinit de mic, astfel că cei doi eruri ar coincidea. Astfel e pământul nostru, la aparență deștul de mare, un punct foarte mic, dispărent în univers.

Prin perspectivele astronomiei în spațiu sunt mărețe, astfel sunt ale paleontologiei și cosmogoniei în timp. Savanții n'au îndrăznit măcar să dea cu socoteala, câte milioane de ani au trecut din momentul când pământul, rupându-se de soare, s'a născut. S'au făcut însă calculații, — unele destul de verosimile, — câți ani au trecut dela ivirea vieții organice pe pământ. Unii au admis cifra de 1500 milioane de ani, — în ori ce caz prea mare, — alții au căzut în alt extrem, dând vieții o etate de abia 25 milioane ani. Majoritatea învățaților dă cu socoteala, că cifra cea mai adevărată este între 100 și 200 milioane ani. În revista germană „Prometheus” (Nr. 10—1899) se află o tabelă interesantă: Dacă admitem că viața organică are o etate de 100 milioane ani, — o cifră relativ mică, — și proiectăm acești 100 milioane ani pe o zi, ziema dar așa, că viața organică s'a dezvoltat în o singură zi, atunci diferitele epoci s'ar proiecta pe minute. Iată tabela:

I. **Epoca arheozoică** (primordială), dela începutul vieții organice până la sfârșitul cambriului. Timpul aeraniilor 52 milioane ani = 12 ore 30 m. dar așa, ar ține dela 12 ore noaptea, până la douăsprezece și jumătate la prânz.

II. **Epoca paleozoică** (primară), dela începutul silurului până la sfârșitul permului. Epoca peștilor. Dela 12 jum. ore p. m. până la 8 jum. ore seara. 11 milioane ani = 8 ore 5 min.

III. **Epoca mesozoică** (secundară) dela începutul triasului până la sfârșitul cretei. Epoca reptiliilor, dela 8 jum. seara până la 11^{1/2} noaptea. 11 milioane ani = 2 ore 38 min.

IV. **Epoca cenozoică** (terțiară), dela deocă până la pliocen, epoca mamiferelor, dela 11^{1/2} noaptea până la 2 minute înainte de miezul nopții. 3 milioane ani = 43 min.

V. **Epoca antropozoică** (evaternară), dela dăviu până azi, epoca omului, dela 12 ore fără 2 minute până la miezul nopții. 100.000 ani = 0.1 mil. ani = 2 min.

Epoca culturii, pe care binevoim a o numi „istoria lumii”, și ține de 6000 ani, ar avea în te-bela aceasta abia 5 secunde.

Mai rar a fost aleasă o numire mai nimerită decât aceasta: „istoria lumii”. Istoria lumii cuprinde toată eternitatea, pe când istoria omenirii are abia 6000 mii de ani! Istoria omenimii cuprinde 5 secunde față de istoria vieții pe pământ. Istoria întregului pământ însă e un fragment infinit de mic față de eterna istorie a lumii!

Deunăzi am văzut o pictură a renumitului artist german Ferdinand Hodler. Se chiamă: „Nemărginirea”. Un tânăr stă pe o stâncă solitară. Jur împrejur, jos la dreapta, la stânga, înainte și îndărăt o mare de nori greoi, nemărginită, care se pierde în zori. Pictura poartă timbrul monotoniei eternității. Fața tânărului exprimă frică, admirație și groază față de necunoscutul ce-i zăvă la picioare. Am admirat pictura, mi-a plăcut ideea și prelucrarea ei, — nu m'a emoționat însă. Când însă repet în gând o simplă evație, — atât de grozavă în simplitatea ei, — pământ: electra = univers: bacil, atunci mă cutremur, sufletul meu se pierde în imensitatea universului. Și atunci mă conving, că ori ce e omenească și oarecând de mică față de natură, — S'a zis și se va zăci.

naturalistul e materialist și ateist, lipsit de ori ce idealism. Nu, asta nu poate fi adevărat! Cugetul naturalistului trebuie să se avânte în sferele cele mai abstracte, cele mai ideale, lipsite de ori ce omenească, — în universul nemărginit și etern. El are de lucru cu atâtea lucruri mărețe, pe cari a-lucea nu le poate înțelege, încât sufletul său, — fiind nevrind, — trebuie să se închine față de acea forță formidabilă, din care toate au ieșit. Omul sălbat e silit de forțele naturii, pe cari nu le înțelege, să-și erigeze un Dumnezeu, — iar omul cult, fiindcă le înțelege, Newton, marele astronom niciodată nu rostia cuvântul „Dumnezeu”, fără ca să-și descopere capul. Darwin care azi e atât de des privit ca tatăl ateizmului, totdeauna a mărturisit, că el vede în natură ori când și ori unde, manifestându-se Dumnezeirea!

Valoarea etică și educativă a naturii încă e mare. Fudulia omenească dispăre față de măreția universului, dară și celălalt extrem, înjosirea omului, nu poate dăinui, când contemplezi subtilitățile naturii. În acele timpuri, când natura era de tot necunoscută, s'a născut ridicola numire de „istoria lumii”, precum pe timpul, când pământul era privit ca disc înfloră ascetismul. — Azi, omul care se ocupă cu natura, știe că el nu-i centrul lumii, se mângâie însă cu gândul, că omul este cea zală în lanțul eternității și nemărginirii, care stabilește legătura între extreme. Dacă am vrea să reprezentăm calea dela electron la univers prin o linie dreaptă, infinit de lungă, cu dreptate ar fi să punem pe om la mijlocul ei. Căci el e în natură „caurea mediocritas”. V. B.

Războiul italo-turc.

Știrile de azi nu aduc nimic nou. Sunt mai mult combinații referitoare la intențiile guvernelor țarilor beligrante. Ce vor face în anumite cazuri? Și ziarele dau diferite răspunsuri. Că toate aceste putem spune că situația este liniștită. Amândouă țările așteaptă rezultatul intervenției puterilor.

Se dau mici lupte în Tripolitania, dar cu un caracter pațial. Vremea frumoasă este folosită la întărirea pozițiilor și nici decât pentru lupte.

Blocarea mării egeice.

Ziarul „Kölnische Zeitung” află că Italia a înțeles oficial guvernul rus că va bloca marea Egee. Se subînțeleg și Dardanelele. Turcia ia toate măsurile ca Dardanelele să fie apărat închise.

Vasele italiene la Tarent.

În Tarent se anunță că flota italiană are încă acolo proviziuni și alimente. La arsenal se lucrează zi și noapte. Plecarea flotei este iminentă.

Ziarul „Avanti” află că se pregătește trimiteră unui corp expediționar care să ocupe insulele din marea Egee și punctele de coastă cari vor fi bombardate în curând zilelor viitoare.

Amânarea acțiunii navale italiene.

Din Roma se anunță că, deputatul Corneni publică un articol în care atrage atențiunea Puterii că acțiunea flotei italiene în marea Egee este amânată pentru a se ușura acțiunea marilor puteri în favoarea păcii.

Acțiunea Italiei în marea roșie.

Ziarul „Tribuna” din Roma crede verosimilă știrea din Constantinopol, după care portul Akaba din Marea Roșie, de pe coasta Arabiei, a fost bombardat.

Se știe că la Akaba Turcii adunau trupe, arme și munițiuni și că pregăteau o expediție cu un vas de război vapor-spital pe care ar încerca să-l aducă pe coasta Cănerăiceii.

Pe de altă parte s'a observat că Turcii au început prin niște omisari să împingă la răzvrătirea pe mahomedanii din Somaliland și din Ma-

Ziarul „Tribuna” adaugă că, în urma știrilor,

primite guvernul italian a ordonat vaselor de război din Marea Roșie să supravegheze toate mișcărilor turcilor.

Se știe că în timpul acestei încercări de supravegheare, vasele italiene au întâlnit o canoanieră turcească care a deschis focul în contra lor. Vasele italiene au răspuns și au scufundat-o.

Se poate întâmpla ca în timpul acestei încercări, vasele italiene să fi găsit trebuitor a bombardarea Akaba; dar în tot cazul, bombardarea a fost făcută după toate regulile dorite și prin urmare trebuie respinse zvonurile privitoare la bombardarea spitalelor.

Situația trupelor la Tripolis.

Deputatul din Fezzan, căpitanul Djami, într-o convorbire cu ministrul de război, căpitanul Djami a declarat că nu a fost pe teatrul războiului, ci numai a format și echipat un corp de 5000 de voluntari, recrutați din Fezzan.

Situația trupelor turcești este din cele mai bune. Moralul trupelor indigene este excelent. Avantposturile italiene nu au înaintat niciodată mai mult decât până la două mile depărtare de Tripolis. Grosul armatei nu a înaintat decât până la 1200 m. dela Tripolis.

Pațul dela Burmeliana a fost ocupat de turco-arabi.

INFORMAȚII.

A R A D, 24 Noembrie n. 1911.

Articolul de fond, pe care-l publicăm azi este din peana distinsului jurisconsult și bărbat politic d. Grigorie Procopiu, fost senator. Este poate de prisos să declarăm că păstrăm o desăvârșită imparțialitate față de frământările dintre partide ale fraților noștri, dar evoluțiunea vieții politice din Regat ne interesează și pe noi de aproape și ideile unui cugetător politic ca d. Procopiu, sunt desigur de cel mai mare interes pentru publicul nostru. Ii mulțumim dlui Procopiu, pentru amabilitatea ce a avut, gândindu-se la noi.

— **Numirea noului episcop al Gherlei.** „Monitorul oficial” de azi publică următorul autograf prea înalt:

La propunerea ministrului meu de culte și instrucție publică îl numesc pe episcopul diecezei gr.-cat. a Lugojului Dr. Vasile Hossu — episcop al Gherlei.

Viena, 15 Noembrie n.

ss. Francisc Iosif.
ss. Conte Ioan Zichy.

— Vlaicu obține 110 klm. pe oră.

Din București ni-se scrie: Inginerul Aurel Vlaicu, schimbând elicele aparatului său a obținut Miercuri o viteză medie de 110 klm. pe oră.

Succesul acesta dovedește că aparatul Vlaicu este susceptibil de performanțe cari pun mașina aceasta românească mai presus de multe din cele mai bune aparate străine.

— **Concertul din Oradea-mare** — cum ni-se scrie — promise a fi unul dintre cele mai succese ce s'au dat vreodată în Bihor. Pregătiri se fac cu multă îngrijire numai ca publicul să fie satisfăcut pe deplin. Și-au anunțat participarea foarte multe familii românești și credem că seara de 27 Novembre (Luni) va fi un prilej de întâlnire pentru toți Românii de bine din Bihor.

Artiștii noștri d-soara Melania Brondusian și dl Ionel Rădulescu, sunt destulă garanță că acest concert va fi la nivelul la care trebuie să fie o serată muzicală artistică.

Să nu scape nimenea ocazia de a veni la Oradea, căci nu ori când îi va fi dat să asculte operele cele mai celebre ale compozitorilor clasici pe cari o lume întreagă le gustă cu cel mai mare nesăț, iar doina românească va vibra mult timp în inimile curate românești.

— **La Seghedin.** Din Bran i-se scrie „Gaz. Tr.”: Pe 2 Decembrie a. c. sunt citați să-și înceapă pedeapsa de câte 14 zile în tomnița Seghedinului dnii George Enescu teolog de Cornăuți, Ioan Enescu, învățător și soții osândiți pentru delictul agitației săvârșite la târgul de țeară din 1909.

Dorim fraților noștri tărie la suportarea pedepsei și să-i vedem întorcându-se sănătoși în mijlocul nostru.

— **„O circulară cuminte”.** Așa numește ziarul „Világ” circulara I. P. Sf. Sale mitropolitului Ioan Meșianu dela Sibiu — în chestiunea instrucției analfabeților.

În numărul nostru de ieri am reprodus o parte din această circulară.

— Un acord secret turco-grecesc.

Ziarele grecești primesc următoarea telegramă din Canea: Un grup de deputați opozanți, în cap cu Meheldakis și Konduros, a lansat un manifest către popor, denunțându-i o înțelegere secretă intervenită între Poartă și guvernul din Atena, după care acesta din urmă, în schimbul încetării hoicotelui anti-grecesc din Turcia, se obligă ca timp de 10 ani să zădărnicească orice încercare a cretanilor de a se lepăda de suveranitatea nominală a Sultanului.

Tot prin acest acord, guvernul din Atena se leagă de a împiedeca pe teritoriul Greciei, formarea de bande destinate a trece în Macedonia.

— **Regina României și Regina Bulgariei.** Cătim în „Seara” din București: Ziarul rusesc „Bessarabsciaia Jizni” care apare la Kișineu, publică o corespondență din Sofia, în care spune că Regina Bulgariei ar fi invitat pe M. S. Regina Elisabeta la Sofia și că această vizită a fost refuzată.

Nu ne îndoim că acestea sunt știrile unui gazetar rău informat, dar fiindcă totuși li-se dau importanță politică reproducem scrisoarea în chestiune:

„Sunt câteva zile de când regina Eleonora s'a adresat reginei Elisabeta a României (Carmen Sylva) rugându-o amicalmente să viziteze Sofia. Toți au fost însă surprinși de răspunsul reginei, care spunea că din motive familiare este împiedecată de a satisface gentila invitațiune.

În masele largi ale populațiunii această invitațiune a fost socotită ca un act cu însemnătate politică secretă.

Este știut de toți că regina României are o deosebită influență asupra regelui Carol în ceea ce privește politica internă și externă și toți diplomații bulgari erau convinși că dacă scriitoarea încoronată ar fi vizitat capitala Bulgariei faptul acesta ar fi avut o urmare binefăcătoare față de convențiune ce ar trebui să o încheie Bulgaria cu România.

Vizita fiind refuzată însă, perspectiva unei atari convențiuni dispăre și diplomații au rămas cam desorientați.”

— **Petiția dela Aleșd respinsă.** La alegerile generale din anul trecut în cercul electoral al Aleșdului fostul deputat kossuthist Farkasházy Zsigmond a rămas în minoritate față de guvernamental Zathureczky István.

Alegătorii rămași în minoritate au contestat alegerea înaintea Curții de Casație din Budapesta, care după o cercetare îndelungată a adus erii sentință definitivă, respingând petiția și condamnând pe petiționisti la plățirea unei sume de 14.600 coroane, cheltuieli de proces.

— **Confratele e... subțire de tot.** Articolului nostru „Diplomații ieftine”, din numărul 234, răspunde astăzi „Românul” cu obișnuita-i inteligență apreciată de întreagă noastra lume. Confratele e subțire de tot și-și menține părerea că guvernul României nu e dator să răspundă cu aceeași măsuri guvernului unguresc care nu dă voie trupelor de teatru române să intre în Ardeal. „Românul” nu răspunde nimic în meritul chestiunii, nu discută faptele pe cari le-am indicat noi, ci își repetă frazele goale dintr'un articol mai vechiu. În cazul acesta noi suntem dispensați de orice răspuns. De altfel discuția s'ar și lungi prea mult. Până vin răspunsurile de prin Bu-

rești, ori de unde vin, trece vreme multă și noi mai avem și altele de lucru.

— **Numirea unui medic român.** Ni-se scrie: Zilele trecute d. Dr. Ștefan Albu fiul distinsului profesor și director gimnazial din Brad Ștefan Albu, a fost numit medic al institutului de psihiatrie din Angyalföld (Budapesta). Vestea aceasta a umplut de bucurie inimile Românilor din Budapesta.

— † **Ioan Popp**, paroh gr. or. în Ozun, a re-pausat la 20 Noembrie n., în vârstă de 68 de ani. Odihnească în pace!

— **Descoperire de monede romane în Ungaria.** Cu prilejul unor săpături făcute în comuna Nagyberki (comitatul Somogy) s'au descoperit 2600 monede romane de argint. Cele mai multe dintre monedele găsite se datează din jumătatea a doua a veacului al 3-lea. Câteva monede sunt de pe vremea împăratului Hadrian (117—138).

Tot acolo s'au mai găsit câțiva denari de argint de pe vremea Regelui Ludovic cel mare.

Monedele găsite au fost trimise Muzeului Național din Budapesta, pentru a fi încorporate în colecția numismatică.

— **O sentință de moarte.** Curtea cu juri din Timișoara a terminat azi desbaterea procesului pornit împotriva lui Balázs István, care înainte cu câteva luni l-a omorât pe proprietarul unei case de amanet din Timișoara, Lövinger, și l-a jefuit.

Balázs a fost arestat îndată a doua zi după omor. Înaintea jandarmilor a recunoscut că el este autorul omorului. Înaintea Curții cu juri a negat, însă, afirmând că banii i-a găsit în drum. Martorii au depus însă împotriva lui.

Procesul acesta, care a ținut o săptămână, s'a terminat cu condamnarea lui Balázs la moarte.

— **Demonstrații feministe în Anglia.** Din Londra se anunță: Marți seara sufragetele au organizat o mare demonstrație în fața parlamentului și a clădirilor publice pentru că noua lege electorală nu cuprinde nici un cuvânt cu privire la dreptul electoral al femeilor.

Poliția a ocupat palatul camerei deputaților pentru a opri pe demonstrante.

Sufragetele au încercat să pătrundă cu forța în parlament. Polițiștii călări au imprăștiat fără milă pe demonstrante. Au fost arestate peste 100 de sufragete.

Demonstrantele au spart ferestrele parlamentului și a mai multor ministere.

— **Grav accident de automobil în România.** Din Ploiești se anunță: Marți seara, între orele 7—8, un grav accident de automobil s'a petrecut

pe șoseaua națională București-Ploiești, în dreptul comunei Săftiea, pendinte de Tigănești.

La o cotitură pe care voia s'o facă șoferul C. Panaitescu care conducea automobilul dlui C. Vasiliu-Balnavu deputat, venind cu viteză prea mare, automobilul a sărit într'o ripă adâncă de 10 metri, distrugându-se cu totul.

În automobil se aflau Mișu și Bobé Arion, Ionel Agraru, Paul și Fănică Dobrescu, elevi în cursul superior al liceului sf. Petru și Pavel.

Toți au fost răniți, fiecare având leziuni ușoare, afară de Bobé Arion, fiul colonelului Arion, comandantul reg. 6 călărași, care se află foarte grav rănit. În cădere el a rămas în nesimțire.

— **Aviz.** „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie”, neputând desface din losurile loteriei proiectate nici atâtea cât să se poată acoperi speșele efective, s'a văzut silită să ceară dela înaltul minister și a și primit amânarea loteriei cu un an. Tragerea losurilor se va face, deci, la 12 Iunie 1912.

Aducând la cunoștință aceste împrejurări triste, Reuniunea roagă din nou, cu toată căldura, onoratal public românesc de pretutindeni să grăbească cu cumpăratal losurilor, ajutând astfel reușita întreprinderii pornite de Reuniune cu atât entuziasm.

Cererile de losuri să se trimită pe adresa: *Hermina Ciorogariu*, Arad, Școala civilă de fete, Strada Deák Ferenc.

N. B. Ziarele române sunt rugate să reproducă de mai multe ori acest aviz.

— **Societatea „Dacia”** Societatea academică română „Dacia” din Cernăuți și-a constituit comitetul pentru semestrul administrativ de iarnă 1911/12 după cum urmează:

Președinte: Ilarion Bereznitchi, stud. în litere. Vice-președinte: George Chira, stud. în drept. Secretar de ext.: Vasile Ungurean, stud. în drept. Secretar de int.: Dan Dumitru, stud. în drept. Casier: Toader Huțan, stud. în științe nat. Bibliotecar: Ioan Dominte, stud. în litere. Econom: Octavian Mironovici, stud. în drept. Controlor: Alecu Bocanș, stud. în litere.

Pentru comitet: *I. Bereznitchi*, președinte. *George Chira*, secretar de ext.

x **Dr. Kertész Seminar juridic.** Cluj, Monstori ut 16. Pregătește foarte conștientos, în timp scurt și în condiții favorabile pentru examene fundamentale, examene de stat, rigoroase în științele de stat și juridice. La cerere dă informații gratuite!

x **Curs de brodat.** Cursul de brodat ținut de fabrica de mașini de cusut **Singer et Co.** societate pe acții s'a terminat. Lucrările celor 40 de elevi vor fi expuse în atelierul prăvăliei Singer din strada Arhiducele Fran-cise Nr. 9. până Luni. Această expoziție demonstrează perfecțiunea și întrebuințarea multiplă a mașinei de cusut fabricațiune Singer.

ECONOMIE.

AVIZ!

Aducem la cunoștința publică și a stimaților noștri bărbați de încredere și clienți, că cu ziua de 1 Octomvrie a. c. atât *Centrala*, cât și *filialele noastre* cu încetat a fi reprezentanțe generale ale societății de asigurare „Donau” (Dunărea).

Aflăm de cuviință a da acest aviz, fiindcă după informațiile ce avem de numele institutului nostru s'a făcut uz și după încetarea legăturilor dintre noi și „Dunărea” în scopul acuirării de asigurări pe seama acesteia din urmă. — *Direcțiunea.*

In legătură cu acest aviz suntem a măsură de a ști că biroul *Băncii generale de asigurare* din Sibiu e deja instalat și și-a început lucrările. Tarifele de premii și condițiunile de asigurare ale Băncii noastre de asigurare sunt sub presă și în 2—3 săptămâni vor fi puse la dispoziția publicului. Și până atunci însă Banca primește și pertractează ori ce afaceri de asigurare așa că cei interesați i-se pot adresa direct. Din partea noastră sfătuim cu tot dinadinsul publicul nostru să rezerve și să facă toate afacerile de asigurare la noua noastră bancă.

POȘTA REDACȚIEI.

Bucovina. În afară de articolul publicat în numărul 215 nu s'a mai scris despre această chestiune. Congresul de care e vorba este numai propunere.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
„Tribuna” institut tipografic, Nîchîn și csm.

Leon Tolstol.

161

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Gorbui.

(Urmare).

El puse plicul în buzunar și eși din sopron.

Aghiotantul marelui, d. de Castre, îl conduse pe Balaseff în camera ce-i era deschisă. Trimisul țarului dejună în ziua aceea în hambar, împreună cu mareșalul, pe masa cu două butoaie.

A doua zi de dimineață Davout plecă în zori de zi, dar mai înainte îl chemă pe Balaseff în prezența sa, spunându-i sentențios că-l ruga să rămână în casă, să nu vorbească decât cu d. de Castre și să nu înainteze decât după ce va primi instrucțiuni în această privință.

După patru zile de izolare, de plictiseală și de conștiința dependinței și a umilirei sale, el care acum câteva zile se bucura de atâtea onoruri, după mai multe marșuri și contramarșuri cu bagajele mareșalului și cu trupele franceze cari ocupau toată provincia; Balaseff fu readus la Wilna, ocupată acum de Francezi și intră pe aceiași ușă pe unde acum patru zile ieșise ca un stăpân.

A doua zi, șambelanul împăratului, contele de Turenne, îi anunță lui Balaseff că împăratul consimte a-i acorda o audiență.

Acum patru zile, casa unde era condus Balaseff fusese păzită de sentinele din regimentul Preobragenski, astăzi ea era păzită de doi grenadieri francezi, cu uniforme brodate și pe cap cu căciuli de blană; alături

de ei, un convoiu de husari și de ulani, o suită strălucită de aghiotanți, de pași și de generali, cari așteptau eșirea lui Napoleon, înconjurând calul său și pe Rustan, mamelukul său. Napoleon acorda audiențele sale în casa de unde împăratul Alexandru îl trimise pe Balaseff în misiunea sa.

V.

Cu toate că Balaseff obișnuiră cu magnificența curții lui Alexandru, luxul și fastul de care se înconjura Napoleon, îl uluiră.

Contele de Turenne îl introduse într'o anticameră vastă unde așteptau deja mai mulți generali, șambelani și magnați polonezi, dintre cari Balaseff întâlnise pe mai mulți la curtea lui Alexandru.

Duroc anunță că împăratul Napoleon îl va primi pe generalul rus înainte de eșire.

După câteva minute șambelanul de serviciu îl invită pe Balaseff să-l urmeze, cu o înclinare respectuoasă. Ambasadorul țarului intră într'un salonaș comunicând printr'o ușă cu cabinetul de lucru, unde primise dela țar misiunea sa.

Balaseff așteptă două minute. Niște pași repezi și fermi răsunară, apoi cele două canate ale ușii se deschiseră brusc, se făcu o tăcere adâncă și șgomotul de pași fermi și hotărâți se auziră acum în salonaș: era Napoleon.

El își isprăvisese tocmai toaleta de promenadă. Împăratul purta o uniformă albastră cu reveruri deasupra unei jiletci albe care descindea pe pântecul său rotund, pantalonii albi de piele, cari puneau în relief pulpele sale rotunde și picioarele sale scurte încălțate cu cisme înalte. Părul său era peptenat cu îngrijire dar o buclă cădea tocmai în mijlocul frunței lui largi. Gâtul său moale și alb rețea neted din gulerul negru

al uniformei lui și imprăstia un miros de „eau de Cologne”. Fața lui groasă, cu bărbia puternică și care avea un aer de tinerețe, exprima primirea adâncă și majestuoasă a unui suveran.

El mergea cu capul dat pe spate și mișcându-și fiecare pas piciorul cu nervositate. Tot corpul lui grăunț, cu peptul și umerii largi, avea acel aer simpatice pe care-l au oamenii bine îngrijiți la vârsta de patruzeci de ani.

Se mai vedea încă, că era bine dispus.

Drept răspuns la salutul adânc și respectuos al lui Balaseff el închină capul și apropiindu-se de generalul rus el începu să-i vorbească numai decât ca un om ale cărui clipe sunt toate prețioase și care nu se lăsește de a-și pregăti discursurile, fiind sigur că ce va spune va fi bine zis.

— Bună ziua, generale! Am citit scrisoarea împăratului Alexandru pe care mi-ai adus-o și sunt foarte recit că te văd.

El îl măsură pe Balaseff cu ochii săi cei mari și privi într'o parte. Era vădit că personalitatea lui Balaseff îl interesa foarte puțin. Numai ceea ce se petrecea într'insul îl interesa; tot ce nu era el, nu-l importa deloc, căci totul în această lume depindea de voia sa.

— Nu doresc și n'am dorit nici odată războiul, mă constringeți să iau măsuri. Și astăzi sunt gata să ascult toate explicațiile pe cari mi-le puteți da.

El începu să expună limpede și în puține cuvinte motivele nemulțămirei sale împotriva guvernului rus.

Auzind tonul calm și amical al împăratului francez Balaseff era incredințat că el dorea pacea și tratativele. Trimisul lui Alexandru declară că surzina lui nu voia războiul și că Rusia n'avea nici o legătură cu Englițera.

(La urma)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

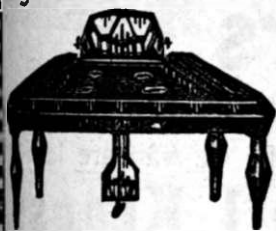
BEKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Mogyórossy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«)

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

niști ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár

Căminul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. Prețuri solide. Serviciu conștiințios. — Comandele din provincie se execută prompt și — francate în cel mai scurt timp. —

In grădina de iarnă a

Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

In cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă:

Augustin Csermák,
hotelier.

»GLORIA«

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, PUJ.

Concurs.

Subscrisa direcțiune escrie concurs pentru suplinirea postului de

Contabil

la institutul de credit și economii »GLORIA« în Puj, sub următoarele condițiuni.

a) Salariul se fixează în 2400 cor. anual și tantiema statutară; celelalte condițiuni de angajare se vor stabili prin invoieală reciprocă cu direcțiunea.

b) Petenții să adeverească:

1. Că au absolvat școale comerciale sau că s'au specializat în afaceri de bancă, încât pot conduce contabilitatea independent.

2. Că sunt liberi de miliție.

3. Ce limbi posed.

c) Rugărilor de concurs instruate cu documentele necesari, să se înainteze la subscrisa direcțiune până în 15 Decembrie 1911.

d) Cei cu praxă vor fi preferiți.

Din ședința direcțiunii institutului de credit și economii soc. pe acții »GLORIA«.

Direcțiunea.

Un candidat de avocat

cu practică, află momentan aplicare în cancelaria avocatului Dr. Nestor Porumb, în Biserica-Albă (Fehértemplom).

ANUNȚ.

Se caută pentru o fetiță de 3 ani

o domnișoară inteligentă

care să deie ajutor și în afacerile casnice. — A se adresa administrației »Tribuna«.

ANUNȚ.

Se caută la prăvălia de făină și pâine a firmei *Moștenitorii Iacob Graf* din Turnu-Severin (România)

2 vânzători inteligenți

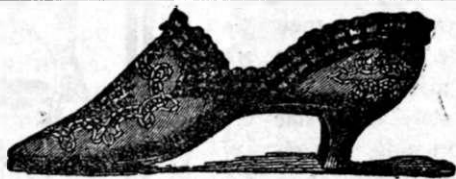
și amabili, vorbind limbile română, germană și ungară, cu armata satisfăcută. Preferiți cei cu practică și neînșurați. Oferte și pretențiuni la susnumita firmă.

Premiat la a. 1902 din partea expoziției industriale din Becicherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS

păpușar,

— Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuși de piele, păsă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revinzătorilor li-se dă rabat.

Se cercă

un candidat de avocat

într'o cancelarie advocațională din provincie. — A se adresa administrației »Tribuna«.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în Timișoara, Piața George Nr. 4. un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează de o mai amănunțită recomandare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

Cel mai mare magazin de blănărie!

Ragályi János

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boăle și căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. :-

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

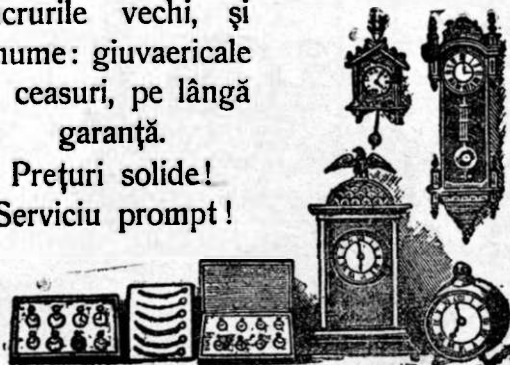
Schapira Arnold

giuvaergiu, ciasonicar și optician,
Brassó, Strada Porții 36.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar, de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. In atelierul meu se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, și anume: giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță.

Prețuri solide!

Serviciu prompt!

Johann Spiler fabricant de — cupatoare de lut.

Sibiu — Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește pregătirea a ori-ce fel de

cupatoare

descărcare și zidirea vetrelor de fier cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

Nici o damă să nu întârzie ași face

costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantez pentru chic, lucru după jurnalelele cele mai nouă. Serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din loc, primesc și două probe la zi. — Se poate comanda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai nrgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore. Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

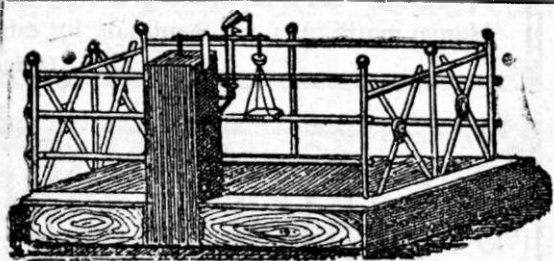
George Rummel

croitor englezesc și franțuzesc pentru dame.
Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

Tokodi Testvérek,

fabricanți de cumpene.

Hodmezóvásárhely, — Szeged,
Lánc-utca. Bokor-utca 10.

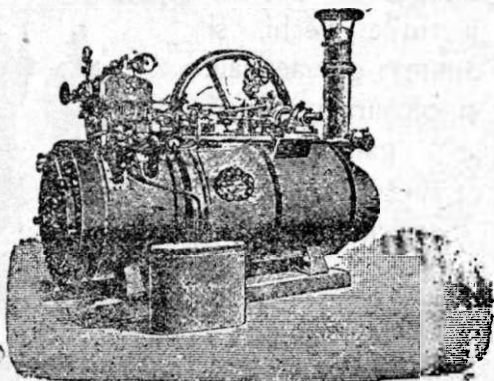
Recomandăm comerci-
anților, proprietarilor
de mori, agricultorilor
și măcelarilor

cumpenele

noastre, pregătite din
cel mai bun material.
Cumpene, cântare de-
cimale din fier cu ba-
lanțe de oțel, infractu-
rabile, auent ficate. —
Pentru România life-
răm și neautentificate.
Comercianților le dăm
rabat. — Catalog la
cerere trimitem cu re-
întoarcerea poștei.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnator de cazane,
Szeged,
Szentháromság-utca 41. sz. (casa prop. ie).

Aduc la cunoștința on
public, că atelierul meu
de cazane l'am înouit cu
diferite mașini, așa că
sunt în stare să satisfac
ori-ce comandă. Pregă-
tesc cazane pentru abur,
repar cazane la mori,
corăbii, cazane de apă,
petroleum, spirt și chiar
și cazane la locomobile.

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de ploiere

Sibiu — Hermannstadt, Grose ring No 3—5
(Palatul Bodencredit).

Recomandă magazinul sau bogat asortat cu cele
mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

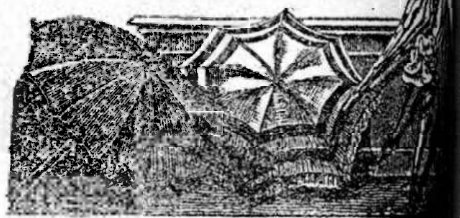
(pt. soare și ploai e)

precum și

ploiere

de calitate excelentă
patru domai și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

Premiat la expoziția industrială din
Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție,

află de vânzare la

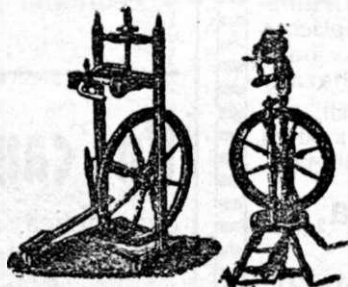
Emil Krauss,

strungărie și atelier cu pu-
tere motorică.

Sibiu — Nagyszeben,

Margarethengasse Nr. 5.

Ori-ce roată ce nu merge bine să primim
inapoi.

Cei cari au lipsă de ghete să se adreseze
prăvăliei nou aranjate de ghete alui

Nicolae Lung,

Pancsova, Strada Gizella (Mészáros).

Asortată conform cerințelor moderne
unde se află de vânzare ghele lu-
crate în atelierul propriu, pentru
băbăți, dame și copii, executate
elegant și trainic, cu prețuri mode-
rate. Lu rează ghete după măsură,
în timp scurt, execuție elegantă și
prețuri ieftine. — Pentru picioare
defectuoase ghete speciale!

Leitner Sándor

mechanic și electrotehnic

Cluj — Kolozsvár,

Strada Deák Ferencz Nrul 30

Vinde și repară pe lângă prețuri mo-
derate: casse de bani, biciclete

mașini de cusut, gramafone
și mașini de scris. — Primește
ori-ce muncă de bransă, precum: în-
troducerea soneriilor, a lumini de
electrice și a diferitelor motoare.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuragiilor subite și cronice. O cutie cu instrucția aplicăr (conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenției funcționale sunt renumitele capsulele în-tăritoare ale Drului Timkó, sticla costă 10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király”
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

Engelthaller Béla,

Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

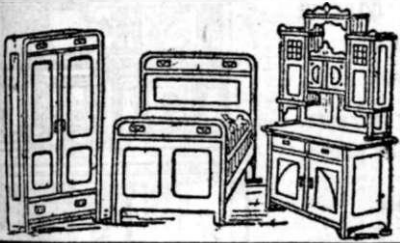
În atelierul său se află totdeauna cămine pentru camera de baie, conform încălzirii cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii în orice cantitate și cu preț convenabil.

Catalog ilustrat la cerere trimit gratis și franco.

BAUMANN ARNOLD succesorul
LÁHNI KÁROLY,
fabricant de mobilie.
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul său din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

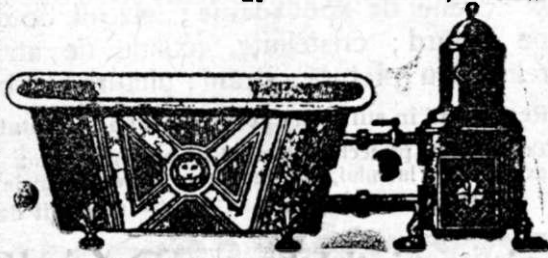
Carl Piffel, prima fabrică de obiecte de metal

Premiat de mai multe ori.

Telefon 184.

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet: Hunyadi-ut és Missits-utca sarkán Krausz-étele házban.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scăldat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scăldat, încălzitoare și vane de scăldat după cel mai bun sistem (sistem propriu.) Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, uclioare și căni. — Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tăbliță cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat »Temes«.

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruci.

Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Bordy József,

cojocar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și cojocărie, dela cele mai simple până la cele mai complicate. Primește și reparaturi. Imprumută bunde de călătorii și ia spre păstrare în timpul verii, paltoane de iarnă și blane, pe lângă asigurarea contra focului. — Comandele se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

Pregătesc

cupatoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre,
cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc și repararea cupatoarelor vechi și în provincie. Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fabricant de căminuri și articole de lut
Temesvár-Gyárváros, Kém-u. 16.

J. Gottstein, fiul, prăvălie de piele și accesorii pentru industria de cojocărie, Nagyszeben, Kleiner Ring 5. curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrute în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Talpi Vaché și opinci. Fețe pentru cisme și ghețe. Ață pentru masină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, talpi de pâslă și asbeth, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireturi și postav de curățit ghețele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghețe și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud
Temesvár-Gyárváros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericii se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

De neintrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieței Valeria.)

Având sistem propriu de-a curăți chemic și a colora, sunt neintrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, dantele, stoffe de mobile și covoare. Pierdelele le spăl cu mare grijă. Pentru doliu colorez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acuratețe. Baltoane de piele le colorez în colori închise.

Fagler László

strungar artistic și turnător de metal și mineraturi.

Szeged, Szent Mihály-u. 4.

Pregătește articole de aramă, precum paturi, sfeșnice, sonerii, pipe pentru vin și bere, pompe primește apoi pregătirea oricărei

părți de mașini industriale, turnărie după model dela simplu până la lucrările cele mai complicate.

Cumpărătorilor vechi — rabat.

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensilii culinare, articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier, cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

JOSEF JIKELI

SIBIIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

sculptor și arhitect de altare

Budapest, X., Köbányai-ut 53. (Lângă stațiunea locală a tramvaiului electric.)

Efectuează totfelul de mobilier de biserică, precum:

Iconostase și altare; statui de piatră și lemn; amvoane și scaune de spovedanie; sicriul domnului, grota Mariei de Lour; cristelnițe, icoane de stațiune; sculptură în relief sau pictură; străni; pictură de biserică și atare etc.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorește.

Preț-curent, proiect de budget și planuri gratuit. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc oriunde pe cheltuiala mea proprie. — — —

Prețuri moderate. — — — Condiții de plată favorabile.

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel. Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

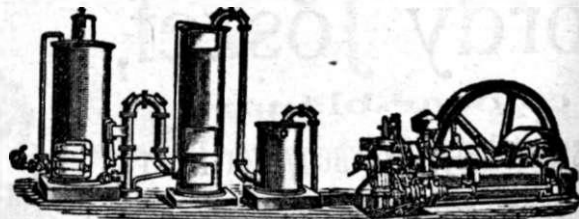
Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Uneltele mele taie ca **OTRAVA**

și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate

din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rîndele de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestraie de mână (horony) și lungime; sfredele pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfișiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri*, cu un cuvânt totfelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului. — Preface și osiile țiitoarelor de cuțite în patru colțuri, oprite de serviciul superior de industrie, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, **nouă osii cilindrice** pentru ținerea cuțitelor. *Cuțite pentru compactorii.*

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

Garnituri de îmblătit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

mori de rîjnit și măcinat, teacuri de ulei, instalații de apeduct, fântâni, pompe de totfelul. Prețuri ieftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț-curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.
Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság,
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,
atelier de motoare și mașini
Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

